

A fővárosi színházokról

A fővárosi színházak túlnyomó többsége tanácsai színház. A Vígyszínház és a Fővárosi Operettszínház 1968-ban került a fővárosi tanács kezelésébe, amely a „gazda” szerepéhez illően időről-időre számadást, értékelést készít a kulturális intézmények munkájáról. Az elmúlt héten is ilyen számadásra került sor, amikor vb-ülésein tárgyalták meg a főváros 1968—69-es színházi évadját, illetve a budapesti színházak egy esztendejének munkáját.

Művészi igény és kasszasiker

A végrehajtott bizottság elé került jelentés anyagát a népművelési főosztály állította össze. Kurcz György főosztályvezetővel most erről az anyagról beszélgetünk.

— Miért éppen most került sor az elmúlt színházi évad értékelésére?

— A végrehajtott bizottság feléves munkatervében szerepelt ez a téma, azzal a megjegyzéssel, hogy még az új évad megkezdése előtt értékelik az elmúlt színházi évadot. De természetesen a szakmai és a sajtóvitáktól sem függetlenül tűzte napirendjére a vb. ezt a kérdést.

— Valóban mind szakmai körökben, mind a sajtóban élénk vita folyt és folyik jelenleg is a fővárosi színházak elmúlt évadjáról. Önök hogyan ítélik meg ezt az időszakot?

— Véleményünk szerint összképet tekintve, az adott társadalmi és gazdasági körülmények között eredményes volt az 1968—69-es évad.

— Ez a megállapítás a művészi színvonalra vonatkozik?

— A művészi színvonal, a kultúrpolitikai feladatok megoldása, csak az egyik, bár nagyon lényeges összetevője az elmúlt évad munkájának. Megállapításunk elsősorban a gazdálkodásra, a színhá-

zak látogatottságára, és természetesen a kultúrpolitikai feladatok megoldásának ideológiai és művészi színvonalára együttesen vonatkozik. Azt is el kell mondanom, hogy éppen tartalmi, kultúrpolitikai vonatkozásban ítéltük legkritikusabbnak az elmúlt évadot. Véleményünk kialakításánál azonban figyelembe vettük azt is, hogy végső soron ez volt az első teljes évad az új gazdasági mechanizmusban. Ez bizonyos tétovasághoz, olykor túlzott gazdasági megfontoltsághoz vezetett.

A politikus színházért

— Véleményem szerint azonban a nemzetközi helyzet bonyolultsága nem indokolta azt a túlzott közéleti tartózkodást, amely nemegyszer az elmúlt évadban színházainknál tapasztalható volt.

— Msképpen megfogalmazva; valóban talán éppen ebben a helyzetben lett volna szükség határozottabb művészi és politikai állásfoglalásra színházaink részéről. Bár ilyen határozott, egyértelmű állásfoglalás csak kevés volt, azt mindenképpen pozitívnak ítélnék, hogy politikáinkkal nem egyező, vagy azzal éppenséggel szembehalmozódó állásfoglalást vállaló darabok, előadások nem voltak az elmúlt évadban. Tudjuk azonban, hogy ez csupán csak passzív lojalitás, és hogy egyértelműbben közéleti színházra van szükségünk, olyan színházra, amely bátran nyúl a mai lényeges társadalmi problémákhoz. Ehhez természetesen elsősorban ilyen jellegű új magyar darabok kellenek. Irodalmi és nem utolsósorban színházi közéletünknek is többet kell tennie a társadalmilag közérdekű új magyar darabok érdekében.

— Úgy tudom, hogy a fővárosi tanács a maga

részéről is szeretne hozzájárulni ehhez. A felszabadulásunk 25. évfordulója tiszteletére kiírt művészeti pályázat e műfajban, a drámában is eredménytelennel bíztat.

— A művészeti pályázathoz kapcsolódó drámapályázatra több ismert író meghívottunk. Új darabon dolgozik Gyurkó László, Eörsi István, Görgey Gábor, Salamon Pál, Vészi Endre és H. Bartha Lajos. Reméljük, hogy az így születő darabok egy része még a 69—70-es színházi évadban bemutatásra kerül. De ugyancsak a felszabadulási évforduló jegyében kerül színre ebben az évadban például a Madách Színházban Karinthy Ferenc Budapesti álmok című drámája, Örkény István új darabja a Pesti Színházban és a József Attila Színházban Galambos Lajos A diák című színműve is. Az elmúlt évadban a budapesti színházak tizenöt új magyar darabot mutattak be. Ez statisztikailag nagyon tetszetős adat, de közöttük csak kevés jelentős mű volt. Reméljük az új évad magyar bemutatói sokkal izgalmasabbak, sokkal színesebbek lesznek. A közéletiségnek és a színességnek az összhangját szeretnénk éppen megteremteni az új évadban, és ezt a célt szolgálják a fővárosi színházak stúdió előadásai is.

— E kettő úgy érzem nem egymásnak ellentmondó két fogalom, hanem kölcsönösen is feltelvezhetik egyik a másikat. A fővárosi színházi évad színességét, nagyobb változatosságát szolgálhatná talán az is, ha a budapesti színházak nagyobb figyelmet fordítanának a vidéken bemutatott új, magyar darabokra.

— Igen, ez valóban hasznos lenne. Nemegyszer már felhívtuk mi magunk is színházaink figyelmét a vidéken bemutatott új darabokra. S hogy ebben az eddigi mezevesség oldódní látszik, bizonyítja az is, hogy tudó-

másom szerint a Madách Színház ez évi tervében már szerepel Darvas József vidéken bemutatott drámájának előadása.

A közönség

— A jelentés foglalkozott a színházak látogatottságával is. Ebben a vonatkozásban milyen megállapításra jutott a végrehajtott bizottság?

— Azt örvendetesnek mondhatjuk, hogy az utóbbi négy-öt esztendőben a színházak látogatottsága azonos szinten áll. Szemben például a mozikkal látogatottságával, amely meglehetősen visszaesett a televízió hatására.

— De vajon a két, számunkra talán legfontosabb közönségréteg, a munkások és a fiatalok érdeklődése kielégítő-e?

— E két réteg jelenti a legnagyobb közönségtartalmat a színházaink számára. A szakszervezetekkel közös akcióit indítottunk az ifjúság és a munkásság nagyobb tömegének megnyerése érdekében. A tanuló- és munkásfiataloknak, valamint a szocialista brigádoknak egyaránt ötförintos kedvezményt biztosítottunk színházjegyenként, és javítani szeretnénk a szakszervezeti közönségszervező szolgáltatást is. Csupán egy elgondolkozott adat annak bizonyítására, hogy itt még bőven van tennivaló. Az üzemi közönségszervező hálózat 67/68-as évadban 474 702 jegyet adott el, a 68/69-es évadban ezzel szemben csak 472 585 jegyet. A jelenlegi rendszer szerint egyformán ösztönözzük minden darabnál, legyen az csak szórakoztató jellegű, vagy irodalmilag is igényes mű a jegyek eladására a közönségszervezőket. Ezen most változtatni akarunk, s az új ösztönzési rendszer megalkotásán dolgozunk a SZOT Kulturális Osztályával karöltve.

Idégg Gábor